

הכנת המעון במהלך כל השנה לחירום בדגש על אפשרות ירי טילים

בחירה והכנת המרחב המוגן וציוד החירום, קיבוע חפצים ותכנון דרך מילוט בטוחה, הם חלק מהפעולות שיש לבצע בשגרה כדי להפוך את המעון למקום הבטוח ביותר עבורנו.

1. כללי

- א. הכנת המעון לחירום נדרשת במהלך כל השנה, מאחר ומצבי החרום יכולים להתרחש בכל רגע נתון.
- ב. לצורך כך, הכנת המעון למצב חירום מסוג ירי טילים, מצריכה מיפוי המרחבים המוגנים לשימוש **בכל עת** (נגיש ופנוי בשגרה באופן קבוע).
- ג. **במעונות בהם יש מרחב מוגן תקני** כגון ממ"ד/מקלט, ממ"ק, ממ"מ – נדרש תחזוקתו והנגשתו בזמן אמת במינימום זמן.

1) ממ"ד (מרחב מוגן דירתי) או ממ"ק (מרחב מוגן קומתי) הם הבחירה המועדפת- [בקישור הזה](#)

[מפורטים הדגשים לתחזוקת מהממ"ד בשגרה.](#)

- 2) מקלט: מקלט בבניין משותף – בתנאי שהמקלט פנימי ובתנאי שאפשר להגיע אליו דרך חדר מדרגות פנימי ללא מגבלת זמן, כי מעטפת חדר המדרגות מגנה עלינו. (מאחר ומדובר בפעוטות, במקרה כזה נדרש משנה זהירות בהתנהלות איתם).
- 3) מקלט ציבורי – בתנאי שניתן להגיע אליו בזמן הנדרש מרגע קבלת ההתרעה, על פי מפת אזורי ההתגוננות וזמני ההתרעה.

4) [בקישור הזה מפורטים הדגשים לתחזוקת המקלט בשגרה.](#)

ד. **במעונות בהם אין מרחב מוגן תקני** יש להגדיר [ולבחור מרחב "הכי מוגן שיש" ע"פ הנחיות פקע"ר](#) כמפורט בנספח ב'. [ניתן להיעזר בסרטון ההדרכה של פיקוד העורף](#).

ה. **בחירה והכנת המרחב המוגן**- נבחר את המרחב המוגן כפי שמפורט במדריך פיקוד העורף [לבחירת המרחב המוגן](#). בנוסף, נכין [ציוד לחירום](#) ו**דרכי התקשרות**, נקבע ארונות ומדפים, לא נאחסן בו חומרים דליקים, מסוכנים ורעילים, ולא בו נתלה פריטי זכוכית או קרמיקה שעלולים להתנפץ כמו מראות.

ו. **קיבוע חפצים**- כל חפץ שעלול לזוז, ליפול או להישבר מהווה מקור סכנה בהתרחש מצב חירום. כדי למנוע סיכון זה עלינו לעשות את הפעולות הבאות:

- 1) נחבר לקירות ספריות ומדפים.
- 2) נשתמש בווי תלייה לתליית חפצים כמו נברשות, עציצים ותמונות.
- 3) ננעל את דלתות הארונות כדי למנוע נפילת חפצים (בעיקר כלי זכוכית).
- 4) ננעל גלגלים במכשירים כבדים (מכונת כביסה, מקרר וכדומה).
- 5) נציב תמיכה לדודי חימום, מזגנים, אנטנות, דודי שמש וארובות, ונקבע מרזבים, רעפים וסככות.
- 6) נקפיד להניח חפצים כבדים במקומות נמוכים. אין להניח חפצים כבדים או שבירים בגובה (על גבי מדפים, ספריות וכדומה).



משרד החינוך

7) נא אתר מוקדי סיכון נוספים במעון ונטפל בהם, כמו ריבוי חרסינות או זכוכיות, קרבה של חפצים כבדים לחלונות וכדומה.

- ז. שמירת חומרים דליקים או רעילים בכלי סגור רחוק ממקור חום, כמו צבעים וחומרי ניקוי.
- ח. איסוף פריטי ציוד החירום של המעון ואחסונו במרחב המוגן בבית, עדיף בתיק אחד. יש לוודא כי כל צוות המעון מכירים כל פריט ויודעים כיצד ומתי להשתמש בציוד. - [למידע על הכנת ציוד החירום](#).
- ט. וידוא תקינות חיבורי החשמל, הגז והדלק- נציין בפני כל צוות המעון היכן נמצאות נקודות הגז והחשמל בבית, באילו נסיבות יש לסגור את הברזים וכיצד.
- י. תכנון דרך המילוט הבטוחה ביותר במקרה שיש לפנות את המעון באופן מידי- יש לקחת בחשבון דלתות ופתחים שאינם בשימוש יומיומי כמו יציאה אחורית, מרפסות ומדרגות חירום (מאחר ומדובר בפעוטות, במקרה כזה נדרש משנה זהירות בהתנהלות איתם). נוודא כי כל צוות המעון מכירים את הדרכים הללו וכי הן פנויות מסכנות, מחפצים זזים שעלולים לחסום אותן ומחומרים דליקים.

2. תיק חירום למעון

- א. בהתאם לפרק ו' בתקנות הפיקוח על מעונות יום לפעוטות, חובה על מנהלת מעון יום לפעוטות לנהל תיק חירום למעון ובו המסמכים הבאים:
 - 1) שם ומספר הזהות של אנשי הצוות של מעון היום לפעוטות
 - 2) שמות הפעוטות השוהים במעון, מספר הזהות שלהם, תאריך לידתם, והקבוצה שאליה הם שייכים.
 - 3) מספר הקבוצות הפועלות במעון, שמות הפעוטות בכל קבוצה, שמות המחנכים-מטפלים האחראים על הקבוצה, טווח הגילים בקבוצה, ומספר הפעוטות
 - 4) פרטי אנשי קשר ברשות המקומית לסיוע מיידי
- ב. יש לעדכן את תיק המעון כנדרש [באוגדן הנחיות להפעלת מעונות היום פרק 8](#)
- ג. בתיק המעון תהיה רשימה מעודכנת של הורי הפעוטות/מיופה כח מטעם זמין וקרוב למעון, כתובתם ומספרי הטלפון הניידים כדי שבשעת חירום אפשר יהיה לבקש מהם לאסוף את הפעוט במידי.
- ד. מנהלת המעון תכין מראש כרטיס זיהוי עבור כל פעוט (כרטיס שיוצמד בעת חירום לדש בגדו). בכרטיס יירשמו פרטי הפעוט: השם הפרטי ושם המשפחה, הכתובת ומספר הטלפון בבית התלמיד וכן מספר הטלפון הנייד של הוריו.

3. דרכי תקשורת למעון למצבי החירום

- א. רישום דרכי התקשורת של המעון למקרה חירום במקום בולט- פירוט מספרי הטלפון שיש לשמור לשעת חירום היכנסו [למדריך להכנת דרכי התקשורת](#).
 - ב. רשימת טלפונים של גורמי החירום במשרד החינוך, ברשות המקומית, בגופי החירום ובפקע"ר ולדעת למי פונים בעת חירום בכל עת – [פורטל חירום לאומי של פיקוד העורף](#).
- 1) 100 - משטרת ישראל: כל אירוע חירום, דיווח על נפלים ואירועים הקשורים לביטחון פנים, למשל הפרות של הסדר הציבורי ואירועי טרור.
 - 2) 101 - מד"א: דיווח על נפגעים וקבלת עזרה ראשונה.
 - 3) 102 - כבאות והצלה: דיווח על שריפות וחילוץ לכודים.
 - 4) 103 - חברת חשמל: מידע בנוגע להפסקות חשמל.



משרד החינוך

- 5) 104 - פיקוד העורף: מידע, הנחיות והתרעות בזמן חירום.
 6) 106 - הרשות המקומית: מידע וסיוע ברמה המקומית.
 7) 110 - מוקד המידע של משטרת ישראל: מידע על צירים חסומים ומידע נוסף הקשור ומ"י.

4. הכנת ציוד חיוני במעון יום

- א. הכנת ציוד חיוני לחירום בכפוף להנחיות פיקוד העורף והתקנות למעונות היום:
 ב. לוודא תקינות לחצן המצוקה מול המוקד לו הוא מחובר
 ג. לוודא כי תכולת תיק עזרה ראשונה בהתאם לכרטיס מידע רפואת חירום וע"ר במעון
 ד. מלאי מים ומזון משומר/יבש – לארגן מראש שבמעון תהיה רזרבה של מס' "שמיניות/שישיות" בקבוקי מים מינרלים ומזון "יבש" שיספיקו לכל צוות המעון והפעוטות במצב שבו המעון יידרש להמתין מס' שעות בעת חירום/פינוי למקום מחוץ למעון עד להעברתם של הפעוטות להורים/מבוגר מהמשפחה הקרובה, לרבות תמ"ל להזנה.
 ה. תאורת חירום ואמצעי תאורה/פנס המופעלים על ידי סוללות למקרה הפסקת חשמל.
 ו. רדיו המופעל על ידי סוללות (טרנזיסטור), ומטענים ניידים וסוללות רזרביות לטלפון הנייד למקרה של הפסקת חשמל/בעיית תקשורת אינטרנטית עד לשלב שבו ההורים /קרובי משפחה יאספו את הפעוטות.
 ז. אמצעי החלפה, היגיינה, טיפול וניקיון- טיטולים, מגבונים, מוצצים, מים מינרלים במכלים ובקבוקים סגורים וחטיף או אוכל זמין אחר וחפצים מוכרים שיאפשרו הרגעת הפעוטות כמו בובות משחקים אהובים מוסיקה מוכרת
 ח. טלוויזיה עם חיבור לאנטנה/כבלים/אינטרנט
 ט. טלפון קווי
 י. צעצועים להעסקת הפעוטות.
 יא. מטפה כיבוי בהתאם לקביעת נציבות הכבאות

5. אמצעי התרעה שימצאו במעון

- א. כל איש צוות במעון יהיה מחובר לאפליקציית ההתרעות של פיקוד העורף באמצעות הטלפון הנייד.
 ב. על מנהלת המעון לוודא שקיימת אפשרות לשמיעת צפירה של פיקוד העורף ממערכת הצופרים המרחבים (ניתן לוודא זאת בימי הזיכרון שאז שומעים את הצופרים)
 ג. במצב מתיחות (מדרג התגוננות 2) הטלוויזיה תהיה תמיד פתוחה על מנת לראות את ההתרעה
 ד. במצב מתיחות (מדרג התגוננות 2) יופעל רדיו/טרנזיסטור בכל שעות הפעילות של המעון על מנת לשמוע את ההתרעה

6. הכנת מעון בשגרה לאירוע חירום

- א. יש לדאוג לכך שהמרחב המוגן התקני ו/או זה שישמש כ"הכי מוגן שיש" יהיו פנויים מצידוד וכן שהגישה אליהם פתוחה ומאפשרת כניסה מהירה בשעת הצורך, כן יש לדאוג לשילוט הכוונה בולט לעבר המרחבים המוגנים במעון, בשגרה ניתן לאחסן בו ציוד המאפשר פינוי תוך 4 שעות מהתרעה.



משרד החינוך

- ב. יש לדאוג לכך שהמעברים ויציאות החירום יהיו פנויות ומאפשרות מעבר מהיר החוצה, דלתות יציאות החירום יאפשרו "פריצת" דלת מתוך המבנה החוצה לצורך יציאה מהירה, יש לדאוג לשילוט בולט ומואר לכיוון יציאות החירום.
- ג. יש לדאוג לשילוט והכוונה "מפסק חשמל ראשי" במבנה וגישה חופשית אליו בעת הצורך.
- ד. כחלק מהתכונות למצבי חירום (ולא רק לרי טילים) יש לדאוג לגיזום העצים הסמוכים למבנה שעשויים להפריע ליציאות החירום בעיקר לקראת החורף ובמהלך הקיץ לדאוג לניקוש העשבייה לצורך מניעת שריפות.
- ה. יש לדאוג לשמישות ותקינות ציוד כיבוי האש באופן תמידי, לטפל בכל תקלה ולהחליף מטפי כיבוי אשר נעשה בהם שימוש בחדשים.
- ו. יש לוודא להימצאות כרזת "סדר פעולות" לביצוע בשעת חירום בכל כיתה ובמרחב הציבורי של המעון.
- ז. במידה וקיימת מערכת הכריזה, בדיקת תקינות אחת לחודש וטיפול בתקלות במידת הצורך.
- ח. עדכון דרכי קשר והתעדכנות מול גורמי ההצלה בתחום הביטחון והחירום.
- ט. מעבר יחד עם צוות המעון על לומדה לממונה הג"א אחת לשנה

7. בניית תוכנית שיבוץ הצוות לחירום במעון בהתאם למדרגי הנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף

- א. נדרש לבנות תכנית שיבוץ לחירום וגיבוש צוות המחנכות מטפלות לפינוי פעוטות המעון למרחבים המוגנים/"הכי מוגן שיש"
- ב. תוכנית השיבוץ תבוסס על עובדי/ות המעון בהתאם למפתחות ע"פ שכבות הגיל של משרד החינוך.
- ג. יחד עם זאת במצבי חירום, ובדגש על מצבי חירום מתמשכים, נדרש להגדיל את הצוות המטפל על מנת לאפשר את ביצוע סדר הפעולות במצבי לחץ כפי שיש במצבי חירום
- 1) מקורות אפשריים לתגבור: עובדות של מעונות סמוכים, אשר יסגרו עקב חוסר במיגון מתאים או מסיבות אחרות (בסיוע הארגון המפעיל).
- ד. מנהלת המעון תכין רשימת כוח אדם לשעת חירום, כולל עתודה מתגברת בחלוקה לימי עבודה ושעת פעילות.
- ה. מנהלת המעון תודיע לעובדים שמוגדרים כחיוניים את הציפיות מהם והחשיבות בהתייצבותם.
- ו. בשעת חירום תהיינה במעון היום לפחות שתי עובדות, אשר עברו קורס עזרה ראשונה והחייאה לפי תכנית הלימודים של מד"א (רצוי להעביר ריענון בסמוך לשע"ח, בשיתוף מד"א).
- ז. הורים
- 1) יש ליידע את ההורים בנוגע להיערכות המעון לחירום והמשמעויות לגבי ההורים, המפגש יכלול:
2) הכנת תיק עם ציוד נדרש לשימוש בזמן פינוי (בגדים כולל בגד ארוך, תרופות חיוניות, חפץ אישי, בקבוק קטן של מים מינרלים סגור).
- ח. **בניית תכנית ורשימות שמיות מפורטות**
- 1) חלוקה ושיבוץ התלמידים בהתאם למס' הפעוטות ומס' המחנכות מטפלות הקיים במעון ובהתאם למרחבים המוגנים/"הכי מוגן שיש" במעון או בסמוך לו (לדוג' יש מעונות שנמצאים ברבי קומות) ובהתאם לזמן ההתרעה העומד לרשות המעון באזור בו הוא נמצא.



משרד החינוך

- (2) שיבוץ המחנכות מטפלות בתכנית ההתגוננות יהיה מתוך שאיפה למינימום מס' פעוטות לכל מטפלת ולא משנה לאיזה כיתה המטפלת שייכת בשגרה. כל המאמץ של המעון בעת התרעה יהיה לפנות את כל הפעוטות למרחב המוגן/הכי מוגן שיש בהתאם לזמן ההתגוננות.
- (1) ארגון טבלת רשימה שמית מפורטת של כלל פעוטות המעון והוריהם למצבי החירום השונים לפי חלוקת אחריות של צוות המחנכות מטפלות וצוות המעון – ראו הצעה לטבלה בהמשך סעיף זה.
- (2) הטבלה תשתמש גם כבסיס לפינוי מידי בעת סכנה מיידית לשטח בטוח מחוץ למעון.

דוגמא 1- תוכנית/סכימה לדוגמא מעון 'פטל' (מעון פרטי קטן) זמן התרעה דקה

חלוקת מעון	מספר פעוטות	צוות	מרחב מוגן
תינוקות עד 15 חודש	4	מנהלת המעון לורי	מרחב מוגן תקני
פעוטות בוגרים	4	מחנכת מטפלת רבקה	חדר פנימי

דוגמא 2- תכנית/סכימה לדוגמא – מעון "המתוקים" (רב כיתתי) זמן התרעה : 1 דקה

שכבת גיל/כיתה	מס' הפעוטות	מטפלת	מרחב מוגן/"הכי מוגן שיש"	אחריות שכבה/כיתה	רשימה מפורטת של הפעוטות
תינוקות עד 15 חודשים	5	חנה	מרחב מוגן תקני	חנה	
	6	יעל			
	6	שושנה			
פעוטות עד 15 חודשים	8	שרה	חדר פנימי ומסדרון	דבורה	
	8	רבקה			
	9	דבורה			
בוגרים מעל 24 חודשים	11	רחל	חדר קבוצת הבוגרים	לאה	
	9	לאה			
	10	מרים			

8. הדרכות והכשרות של מנהלות המעונות והמחנכות מטפלות:

- מנהלת מעון תקבע אל מול מחוזות משרד החינוך בקשות לקבלת הדרכות מפיקוד העורף.
- פיקוד העורף בשיתוף משרד החינוך יבצע מעת לעת פעילויות הדרכתיות בצורה של ימי עיון והשתלמויות לחירום מנהלות המעונות מתבקשות לשגר נציגויות..
- הכשרות וממונה הג"א- בכל מעון בו נמצאים מעל 10 עובדים יוגדר בעל תפקיד ממונה התגוננות אזרחית אשר יבצע הכשרת ממונה התגוננות אזרחית בפיקוד העורף- תיאום רישום לקורסים באמצעות מחוז משרד החינוך.
- אגף הביטחון, חירום ובטיחות של משרד החינוך ופיקוד העורף יכין תכנית השתלמויות מתאימה ל"התנהלות בטוחה" למנהלות, מעונות היום ויוודא ביצועה עם הארגונים מפעילי המעונות.

9. פעולות נדרשות מצד המעון במצבי מתיחות

- א. בזמן מתיחות, תופעל תוכנית החירום למתיחות של מעונות היום אשר יגדירו בין השאר את המעונות שיופעלו בחירום ואופן פעילותם.
- ב. הפעילויות בזמן המתיחות חשובות ומשפיעות רבות על אופן ההתמודדות ומתן המענה במידה ויהיה ירי טילים.
- ג. להלן הפעילויות הנדרשות למנהלת המעון עם העלייה במתיחות:
 - 1) הפעלת תוכנית השיבוץ לחירום של צוות המחנכות מטפלות במעון היום בהתאם למדרגי הנחיות ההתגוננות של פיקוד העורף.
 - 2) הכנת תווית שם לכל עובד והורה (במידה והמעון תוגבר) השוהה במעון.
 - 3) מינוי מטפלת אחראית בכל מרחב מוגן שתפקידה לפקח ולהנחות את הצוות בהתאם להוראות התקשורת.
 - 4) הערכות לתגבור כ"א מהמקורות השונים (כפי שהוצג לעיל) כולל בדיקה טלפונית עם האנשים.
- ד. במידה וקיימת אפשרות ל"דילוג" מהמעון הנוכחי למבנה חלופי (למשל בגלל חוסר מיגון במעון הקיים).
 - ה. בדיקת מרחבי המיגון (מרחבים תקינים ומרחבים "הכי מוגן שישי") בדגש ל:
 - 1) פינוי הפריטים המיותרים והורדת פריטים התלויים בקיר.
 - 2) ווידוא שילוט והכוונה למרחב המוגן.
 - 3) בדיקת תכולת המרחב המוגן התקני.
 - ו. הכנת רשימת פעוטות אל מול תוכנית השיבוץ.
 - 1) הכנת רשימה של חלוקת פעוטות המעון והצוות למרחבים מוגנים.
 - 2) אימות מספרי טלפון של ההורים.
 - 3) הכנת תווית זיהוי עבור כל הפעוטות עם השם הפרטי, שם המשפחה, מס' תעודת הזהות, כתובת, טלפון של ההורים בבית ובעבודה וטלפון נייד.
 - 4) הצמדת תווית עם פרטי הפעוט לבגד הפעוט, עדיף בגב, אין לתלות את התווית על צוואר הפעוט.
 - 5) קביעת צבע זיהוי לכל קבוצת הפעוטות, למבוגר הצמוד אליהם ולערכות הממוקמות עבורם בנפרד.
 - ז. תדרוך מנהלת המעון והמחנכות מטפלות ותרגולם ע"פ הנחיות משרד החינוך ופקע"ר.
 - ח. עידכון רשימה של מספרי טלפון חיוניים לכל מרחב מוגן ושמירה בקשר רציף עם הארגון המפעיל, עם המפקחות של משרד החינוך ועם הרשות המקומית (קב"ט מוס"ח וממונה לידה עד 3)
 - ט. הכנת תיק קולקטיבי, למקרה של פינוי, שיכיל:
 - 1) רשימה שמית של הפעוטות, הצוות וההורים כולל מספרי טלפון.
 - 2) ממתקים בשקיות סגורות.
 - 3) בקבוק אחד של מים מינרלים 1.5 ליטר.
 - 4) אמצעים להפעלת הפעוטות.
 - י. בזמן המתיחות פעילות תתבצע בתוך המרחב המוגן המוגן שסומן בתכנית ההפעלה של המעון, אלא אם יינתן אישור פיקוד העורף לפעילות בסמוך למרחב המוגן ובעת צפירה כניסה למרחב המוגן על פי זמני ההתרעה.